

GRUP DE RECERCA LITTERA
DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CLÀSSICA, ROMÀNICA I SEMÍTICA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

SYLLOGE
EPIGRAPHICA
BARCINONENSIS

SEBarc

XVII
2019

Sylloge Epigraphica Barcinonensis (*SEBarc*)

DADES CATALOGRÀFIQUES

Sylloge Epigraphica Barcinonensis / Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica; dir. Marc Mayer i Olivé. – Núm. XVII, 2019 – Barcelona: Universitat de Barcelona Anual

ISSN: 2013-4118

ISSN electrònic: 2014-8151

I. Universitat de Barcelona

1. Filologia Llatina

Director

Marc Mayer i Olivé (ES-Barcelona-UB)

Consell de direcció

Giulia Baratta (IT-Macerata-UNIMC); Jaume Juan Castelló (ES-Barcelona-UB); Ángel Martínez Fernández (ES-La Laguna-ULL); Javier Velaza Frías (ES-Barcelona-UB)

Consell de redacció

Juan Manuel Abascal Palazón (ES-Alacant-UA); Giulia Baratta (IT-Macerata-UNIMC); Francisco Beltrán Lloris (ES-Zaragoza-UZ); László Borhy (HU-Budapest-ELE); Antonio Caballos Rufino (ES-Sevilla-US); Jonathan Edmonson (CAN-Toronto-YORKU); José d'Encarnação (PT-Coimbra-UC); Lietta De Salvo (IT-Messina-UNIME); Jaume Juan Castelló (ES-Barcelona-UB); Ivan di Stefano Manzella (IT-Viterbo-UNIVT); Angela Donati (IT-Bologna-UNIBO); Concepción Fernández Martínez (ES-Sevilla-US); Helena Gimeno (ES-Alcalá de Henares-CIL II UAH); Joan Gómez Pallarès (ES-Barcelona-UAB); Gianluca Gregori (IT-Roma-UNIROMA1); Rudolf Haensch (DE-München-DAI); Manfred Hainzman (AT-Graz-UNIGRAZ); Mika Kajava (FI-Helsinki-UH); Anne Kolb (CH-Zürich-UZH); Maria Letizia Lazzarini (IT-Roma-UNIROMA1); Yann Le Bohec (FR-Paris-PARIS IV Sorbonne); Ángel Martínez Fernández (ES-La Laguna-ULL); Atilio Mastino (IT-Sassari-UNISS); Giovanni Mennella (IT-Genova-UNIGE); Stephen Mitchell (GB-Exeter-UNIEEXETER); Gianfranco Paci (IT-Macerata-UNIMC); Ioan Piso (RO-Cluj-Napoca-UBB); José Luis Ramírez Sádaba (ES-Santander-UC); José Remesal Rodríguez (ES-Barcelona-UB); Marjeta Šašel Kos (SLO-Ljubljana-ZRC.SAZU); Manfred Schmidt (DE-Berlin-BBAW); Javier Velaza Frías (ES-Barcelona-UB); Isabel Velázquez (ES-Madrid-UCM); Claudio Zaccaria (IT-Trieste-UNITS).

Redacció i secretaria

Giulia Baratta

Adreça

SYLLOGE EPIGRAPHICA BARCINONENSIS

Grup LITTERA

Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica

Universitat de Barcelona

Gran Via de les Corts Catalanes, 585

E - 08007 Barcelona

tel. 0034-93-403 55 97

contacte e-mail: syllogeeb@yahoo.es

Edició

Galerada, Serveis d'Edició S C C L

ISSN 2013-4118 (edició electrònica 2014-8151)

Imprès a Espanya. Printed in Spain

© Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica

Universitat de Barcelona

Gran Via de les Corts Catalanes, 585

08007 Barcelona

Impressió

Publidisa

ISBN 978-84-96786-94-3

Compaginació

Violant Maluquer

Dipòsit legal: B-3654-1991

Serveis d'informació: *SEBarc* és recollida sistemàticament per les bases de dades: Ancientworldonline; Carhus+; CBUC; CIRC; COPAC; DIALNET; DICE; Dyabola; EDH; Epigraphische Datenbank Claus-Slaby; ERIH Plus; Francis; Hispania Epigraphica; ISOC; *L'Année Épigraphique*; *L'Année Philologique*; Latindex; MIAR; OPAC SBN; OpenEdition; P10; RACO; REBIUN; Regesta Imperii; RESH; SCOPUS; SUDOC; Trismegistos; WorldCat; WZB; Zenon.

SEBarc, fundada el 1994 pel professor Marc Mayer i Olivé, és una publicació científica que vol difondre estudis i novetats epigràfiques de qualitat i abraça temes d'epigrafia, filologia clàssica, paleografia, història antiga, topografia antiga, arqueologia clàssica i llengües paleohispàniques.

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer, és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Els drets d'autor segueixen la norma de Creative Commons.

Les opinions expressades en notes, informacions, ressenyes i treballs publicats a *SEBarc*, com també les transcripcions utilitzades per als noms propis, són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

Aquesta revista comprendrà un volum anual. Els llibres enviats a la redacció seran objecte de recensió crítica o de notícia. Aquesta revista utilitza el sistema d'avaluadors externs (termini de resposta de 2 mesos) i només admet articles, notes i recensions originals i inèdits.

Per a subscripcions i intercanvis, cal dirigir-se a les adreces de la redacció.

Una versió digital dels números anteriors es pot consultar a: <http://www.raco.cat/index.php/SEBarc>

Sylloge Epigraphica Barcinonensis (*SEBarc*)

CATALOGUE DATA

Sylloge Epigraphica Barcinonensis / Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica; dir. Marc Mayer i Olivé. – No. XVII, 2019 – Barcelona: Universitat de Barcelona Annual

ISSN 2013-4118

ISSN electronic: 2014-8151

I. University of Barcelona

1. Latin Philology

Director

Marc Mayer i Olivé (ES-Barcelona-UB)

Executive committee

Giulia Baratta (IT-Macerata-UNIMC); Jaume Juan Castelló (ES-Barcelona-UB); Ángel Martínez Fernández (ES-La Laguna-ULL); Javier Velaza Frías (ES-Barcelona-UB)

Editorial committee

Juan Manuel Abascal Palazón (ES-Alacant-UA); Giulia Baratta (IT-Macerata-UNIMC); Francisco Beltrán Lloris (ES-Zaragoza-UZ); László Borhy (HU-Budapest-ELE); Antonio Caballos Rufino (ES-Sevilla-US); Jonathan Edmonson (CAN-Toronto-YORKU); José d'Encarnação (PT-Coimbra-UC); Lietta De Salvo (IT-Messina-UNIME); Jaume Juan Castelló (ES-Barcelona-UB); Ivan di Stefano Manzella (IT-Viterbo-UNIVT); Angela Donati (IT-Bologna-UNIBO); Concepción Fernández Martínez (ES-Sevilla-US); Helena Gimeno (ES-Alcalá de Henares-CIL II UAH); Joan Gómez Pallarès (ES-Barcelona-UAB); Gianluca Gregori (IT-Roma-UNIROMA1); Rudolf Haensch (DE-München-DAT); Manfred Hainzman (AT-Graz-UNIGRAZ); Mika Kajava (FI-Helsinki-UH); Anne Kolb (CH-Zürich-UZH); Maria Letizia Lazzarini (IT-Roma-UNIROMA1); Yann Le Bohec (FR-Paris-PARIS IV Sorbonne); Ángel Martínez Fernández (ES-La Laguna-ULL); Attilio Mastino (IT-Sassari-UNISS); Giovanni Mennella (IT-Genova-UNIGE); Stephen Mitchell (GB-Exeter-UNIEEXETER); Gianfranco Paci (IT-Macerata-UNIMC); Ioan Piso (RO-Cluj-Napoca-UBB); José Luis Ramírez Sádaba (ES-Santander-UC); José Remesal Rodríguez (ES-Barcelona-UB); Marjeta Šašel Kos (SLO-Ljubljana-ZRC.SAZU); Manfred Schmidt (DE-Berlin-BBAW); Javier Velaza Frías (ES-Barcelona-UB); Isabel Velázquez (ES-Madrid-UCM); Claudio Zaccaria (IT-Trieste-UNITS).

Editorial Secretary

Giulia Baratta

Address

SYLLOGE EPIGRAPHICA BARCINONENSIS

Grup LITTERA

Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica

Universitat de Barcelona

Gran Via de les Corts Catalanes 585

E - 08007 Barcelona

tel. 0034-93-403 55 97

e-mail: syllogeeb@yahoo.es

Edition

Galerada, Serveis d'Edició S C C L

ISSN 2013-4118 (e-ISSN 2014-8151)

Printed in Spain

© Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica

Universitat de Barcelona

Gran Via de les Corts Catalanes, 585

08007 Barcelona

Printed by

Publidisa

ISBN 978-84-96786-94-3

Composition

Violant Maluquer

Periodical number: B-3654-1991

Information services: *SEBarc* is referenced in the following data bases: Ancientworldonline; Carhus+; CBUC; CIRC; COPAC; DIALNET; DICE; Dyabola; EDH; Epigraphische Datenbank Clauss-Slaby; ERIH Plus; Francis; Hispania Epigraphica; ISOC; *L'Année Épigraphique*; *L'Année Philologique*; Latindex; MIAR; OPAC SBN; OpenEdition; PIO; RACO; REBIUN; Regesta Imperii; RESH; SCOPUS; SUDOC; Trismegistos; WorldCat; WZB; Zenon.

SEBarc, founded in 1994 by Professor Marc Mayer i Olivé, is a scientific journal which published studies and epigraphic novelties of excellence. It covers the disciplines of epigraphy, classical philology, palaeography, ancient history, ancient topography, classical archaeology, and Palaeo-Hispanic languages.

The total or partial reproduction of this work by any procedure including photocopying and computer processing and distribution of copies through loan or rental is strictly prohibited without written authorization of the copyright holders, and will be subject to the sanctions established by law. The policy of copyright is according to Creative Commons. The opinions expressed in the notes, communications, reviews and articles published in *SEBarc*, in addition to the transcriptions used for proper names, are the exclusive responsibility of the authors.

The journal will be published annually. Books sent to the journal will be reviewed or mentioned in the news section.

The journal uses an external peer review system (answer into 2 months) and only accepts original, unpublished articles and reviews.

For subscriptions and exchanges, please contact the editorial secretary.

The back volumes are available at: <http://www.raco.cat/index.php/SEBarc>

Índex

Joan FERRER I JANÉ
Joaquim GRAU SALVÀ

Ildurtigi: *un nou antropònim ibèric procedent de Can Fontgrau (Sils, la Selva, Girona)*

pp. 11-22

Ildurtigi: *a new Iberian personal name from Can Fontgrau (Sils, la Selva, Girona)*

Lucio BENEDETTI

Epigrafi ostiensi nelle vendite all'asta o dagli antiquari II

pp. 23-30

Inscriptions from Ostia in auction sales or at antiquarian dealers II

Marc MAYER I OLIVÉ
Francesca PETTINARI

Tituli urbisalvienses in presbyterio urbisagliense servati

pp. 31-61

Inscriptions in the «Casa parrocchiale» of Urbisaglia

Carlo MOLLE

Epigrafi romane tra Aquinum e Fabrateria Nova

pp. 63-100

Roman inscriptions between Aquinum and Fabrateria Nova

Umberto SOLDOVIERI

A proposito dell'urna «amalfitana» di Cn. Pomponius Hylas

pp. 101-112

On the «amalfitan» urn of Cn. Pomponius Hylas

Chantal GABRIELLI

Due miliari della via Carthagine-Theveste nella Collezione Medici (CIL VIII, 10049 e CIL VIII, 10051)

pp. 113-133

Two milestones from the via Carthagine-Theveste in the Medici Collection (CIL VIII, 10049 e CIL VIII, 10051)

Ergün LAFLI

Stefano MAGNANI

Maurizio BUORA

A Latin funerary inscription from Kahramanmaraş in Commagene, Southeastern Turkey

pp. 135-146

Un'iscrizione funeraria latina da Kahramanmaraş, in Commagene, Turchia sudorientale

Carla CORTI

Per aes et libram. Le stadere di Borgo delle Orsoline (Parma, I)

pp. 147-158

Per aes et libram. The Steelyards from Borgo delle Orsoline (Parma, I)

Ivan DI STEFANO MANZELLA

Il commercio del vino in un signaculum di Ravenna (Italia)

pp. 159-165

The wine trade in a signaculum of Ravenna (Italy)

Notes

Sergio ESPAÑA-CHAMORRO

Diego CHAPINAL-HERAS

«¡Que haya buena suerte, Hispane!» — Una urna cineraria con un nombre poco común

pp. 169-175

«Be of good fate, Hispane!» — A cinerary urn with and uncommon name

Silvia M. MARENGO

Dal falso al vero. L'iscrizione del pretoriano Q. Apronius Quintilianus

pp. 177-182

From false to true. The inscription of the praetorian Q. Apronius Quintilianus

- Giulia BARATTA *Su due iscrizioni del Sepolcreto Salario a Roma*
pp. 183-192
On two inscriptions from the Sepolcreto Salario in Rome
- Marc MAYER I OLIVÉ *A propòsit d'algunes noves inscripcions de Dertosa, una d'elles inèdita*
pp. 193-204
About some news inscriptions from Dertosa, one of which is unpublished
- Ignacio SIMÓN CORNAGO *Sobre una nueva y singular inscripción de Domiciano recuperada en Arenzana de Arriba (La Rioja)*
pp. 205-212
About a new and singular inscription from Arenzana de Arriba (La Rioja) with Domitian's titulature
- Michel CHRISTOL *Varia epigraphica. II — Sur un nom gaulois à Tarragone (CIL II, 4243 = RIT 403 = CIL II²/I4, 1315)*
pp. 213-220
Varia epigraphica. II — About a Gaulish name at Tarraco (CIL II, 4243 = RIT 403 = CIL II²/I4, 1315)
- Alberto GAVINI *Attività epigrafico-archeologiche a Thignica (Aïn Tounga - Tunisia)*
pp. 221-227
Epigraphic-archaeological activities at Thignica (Aïn Tounga - Tunisia)
- Maurizio BUORA *Nota sulle anfore Lamboglia 2 con marchio SOLO e la loro diffusione*
pp. 229-235
Note on the amphorae of type Lamboglia 2 with the stamp SOLO and their diffusion

Recensions

- Jorge DE ALARCÃO, *A Lusitânia e a Galécia do século II a.C. ao século VI d.C.*
(José D'ENACARNAÇÃO) pp. 237-240

Dániel BAJNOK (ed.), <i>Alia miscellanea antiquitatum. Proceedings of the Second Croatian-Hungarian, PhD Conference</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 240-242
Francisco BELTRÁN LLORIS, Borja DÍAZ ARIÑO (eds.), <i>El nacimiento de las culturas epigráficas en el occidente mediterráneo</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 242-245
Manuela MONGARDI, <i>Firmissima et Splendidissima populi Romani colonia</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 245-246
Alicia VALMAÑA OCHAÍTA, <i>Los discursos de Catón y Lucio Valerio en el 195 a.C.</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 247-248
Rossella LAURENDI, <i>Institutum Traiani. Alimenta Italiae. Obligatio praediorum. Sors et usura</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 248-249
Enrique HERNÁNDEZ PRIETO, <i>Hispania y los tratados romano-púnicos</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 250-250
Marco BUONOCORE (cur.), <i>Lettere di Theodor Mommsen agli italiani</i> (Marc MAYER I OLIVÉ)	pp. 250-252
María Ángeles ALONSO ALONSO, <i>Los médicos en las inscripciones latinas de Italia</i> (Silvia BRAITO)	pp. 252-255
Ana Isabel CANO ORTIZ, <i>La minería del plomo en Extremadura</i> (Giulia BARATTA)	pp. 255-258
Col·laboradors d'aquest número	p. 259
Normes d'edició	pp. 261-264

Due miliari della via Carthagine- Theveste nella Collezione Medici (*CIL VIII*, 10049 e *CIL VIII*, 10051)

Two milestones from the via Carthagine-Theveste
in the Medici Collection (*CIL VIII*, 10049 e *CIL VIII*,
10051)

Chantal Gabrielli*

Riassunto: *Il medico e appassionato di archeologia Giovanni Pagni, inviato in Africa per curare il Bey di Tunisi Murad II, ebbe modo, durante la sua permanenza, di raccogliere molte opere di epoca romana, che al ritorno dalla sua missione andarono ad arricchire la collezione del Cardinale Leopoldo de' Medici. Giunsero così a Firenze più di venti epigrafi in lingua latina e poco dopo trovarono collocazione nel vestibolo d'ingresso della Galleria degli Uffizi, nel cosiddetto 'Ricetto delle iscrizioni'. Oggetto del nostro studio sono due miliari della collezione, datati entrambi intorno alla metà del III secolo d.C., e pertinenti con molta probabilità alla via Carthagine-Theveste.*

Abstract: *The doctor and archaeologist Giovanni Pagni was sent to Africa to treat the Bey of Tunis Murad II; during his stay he collected many objects from the Roman period, which enriched the collection of Cardinal Leopoldo de' Medici. Thus, more than twenty Latin epigraphic texts arrived in Florence, and soon after they found their place in the entrance of the Uffizi Gallery, in the so-called 'Ricetto delle iscrizioni'. The object of our study are two milestones of the collection, both dated around the middle of the 3rd century AD, and most likely relevant to via Carthagine -Theveste.*

Parole chiave: *Miliari, Africa del Nord, Cartagine, Collezione Medici, Pagni Giovanni*

Keywords: *Milestones, North Africa, Carthage, Medici Collection, Pagni Giovanni*

* Università degli Studi di Firenze